

CÙI GIÀ

*Thiên hạ thường nói tôi quá già
Thực ra tôi đã có già đâu
Răng long râu bạc đầu không tóc
Mắt đeo hai kính vẫn kèm nhèm*

*Chân đi run rẩy tay chống gậy
Da nhăn má hóp tai gân đứt
Đầu óc lơ mơ hư hóa thực
Nói trước quên sau lại chửi càn*

*Gặp dân Đa Hiệu cười toe toét
Thấy thằng hôm lét tưởng Vi Xi
Gặp anh niên trưởng kêu niên đệ
Nhìn thấy gái tơ tưởng bà già*

*Thấy hoa anh đào mơ Dalat
Nhìn những đôi thông tưởng Lâm Viên
Nghe nhạc quân hành lòng rộn rã
Tưởng như đứng giữa Vũ đình Trường*

*Đừng tưởng tôi đây đã quá già
Những thằng bán nước tôi chẳng tha
Khi nào cờ phát về cứu nước
Tôi sẽ xung phong đứng hàng đầu*

Bùi văn Đoàn

K19

Tập Hợp

Lời Tòà Soạn: Mỗi chữ là một tên của K19, Bạn Bùi Văn Đoàn đã cố gắng tập hợp được 231 tên trong bài thơ dưới đây

*Dalac Chiến Đấu Trung Kiên
Thành Danh Hiệp Sĩ cao Nguyên Anh Đào
Trung Dũng Tuấn Tú Can Trường
Gio Linh Chương Thiện Kiến Tường Triệu Phong
Thuận Đức Long Thuận Tiên Giang
Thạch Lục Tân Cảnh Lộc Ninh Vĩnh Điền
Lệ Thương Nhỏ Mãi Bé Tư
Paul diên An Túc Dư Châm Vực già
Trọng mập Đức Cống Kim Chi
Tá Đa Xuân Chí Thái Bông Thịnh mù
Thiện Thành Chung Thủy Hồ Thu
Loan Châu Ngọc Tấn Thế Sơn Duy Cường
Thảo Thìn Lập Nghiệp Cam Ly
Bá Vân Miên Cấp Phan Thừa Hên Hơn*

Phan Lưu Tâm Sự Chỉ Cầu Thuận Khiêm

Giai Nhon Trạng Ẩn Tây Thi
Ngoạn Tiên Lượng Thứ Giám Sinh Thúy Kiều
Mạnh Luân Giáo Huấn Chính Tâm
Huệ San Thức Ty Nhật Niên Hạc Tuyền
Hải khều Cần Đến Bình Khang
Chích Em Thu Cúc Thủy Hường Duyên Sương
Đối Thoại Ngôn Ngữ Thuật Khương
Bách Phương Lập Bộ Rớt Rong Trử Bàng
Mãnh Huy Trân Hợp Vệ Tinh
Ái Chiêu Lợi Diệp Đính Thăng Tắc Đà
Thanh Hòa Vĩnh Phú Dao Ban
Tôn Mười Khánh Kiệt Quế Hoàn Đăng Xê
Túc Kha Nhứt Trí Giao Hoan
Chúc Thêm Hữu Thọ Bình An Phước Lành.

Bùi văn Đoàn

KẼ Ở NGƯỜI ĐI

Lại thêm mấy nữa ư thằng bạn
Bỏ hết đi tìm một chỗ riêng
Đời không vui cũng không buồn lắm
Nhưng nếu còn nhau đỡ vắng hơn

Vắng hơn này thấy từ lâu chứ
Quân số hôm nay mỗi lúc vội
Hy sinh báo quốc xong rồi ứ
Vượt thoát lưu đày lác đác rơi

Sang đất quê người tuy gần bó
Mỗi lần họp chợ không đầy trăm
Mỗi khi hái ngô canh chừng gó
Xem bóng người đi thặng nữa chằng

Lần trước gặp mi ai cũng nhớ
Lần này nghe chính hấn đi đoong
Lỗi hẹn rồi nghe tên cốt đột
Thế mà dân hứa sẽ ngay boong

Hội viên ái hữu nông chiu bạn
Tiền khứa không ham nữa cõi đời
Thành thời rũ áo phong trần loạn
Yên ổn nằm riêng một chỗ chơi

PHẠM KIM KHÔI

Đêm 28 tháng 11

Viết thay Đoàn đình Ngũ,
CSVSQ/ĐĐ B/K 19/TVBQGVN
Xuân Chánh

Từ xa lắm Ta quay về điểm hẹn
Lặng nhìn nhau Ta nhận diện thân thương
Ta hy vọng và vẫn mong vẫn đợi
Ôi tuyệt vời Ta lại nhớ... Lâm Viên

Đây hình hài những khuôn mặt trung niên
Hằn in vết của tháng ngày chinh chiến
Những khuôn mặt thời trung kiên lịch sử
Vất vả giữa đời nghiệt ngã làm sao

Đêm nay Saigon đèn sao lấp lánh
Như biển thành đêm truy điệu lung linh
Và giá buốt những trái tim hiện diện
Chợt hóa thành đêm huyền diệu lạ thường

Uống đi Anh cho đầy ly nhung nhớ
Trong phút giây Ta xóa cánh bay đi
Ta ở bên Anh ôi thật diệu kỳ
Từ lâu lắm Ta làm chim quốc đó

Chia tay Anh có người về cuối phố
Người đi xa độc thoại đêm di hành
Ta tan biến đêm lung linh huyền thoại
Xa cách muôn trùng....nhớ gọi Lâm Viên

Xuân Chánh

LỜI CUỐI

Viết thay Đoàn đình Ngữ

ĐD B/K19/TVBQGVN

XUÂN CHÁNH

Từ độ người đi xa
Ta lưu đây một kiếp
Cuộc chiến như dừng lại
Ngực tù dài bao la

Ta sống đời du ca
Nhớ tháng ngày chinh chiến
Nhớ quãng đời sinh viên
Đêm sương mù Đà Lạt

Những đêm rên tiếng súng
Bầu trời đầy hoa đặng
Ta lao vào cuộc chiến
Như hát bài tình ca

Ta về từ cõi chết
Nhớ bạn bè đi xa
Ta làm người bỏ cuộc
Là chim xa lẻ bầy

Ta bỏ dở bài ca
Cho một đời đi xa
Không còn lời hò hẹn
Cõi vĩnh hằng bao la

* LỜI CUỐI là ý của CSVSQ/K19 Đoàn đình Ngữ nhờ phu nhân, Lê xuân Chánh, viết thành thơ trước khi qua đời vì bạo bệnh .

Lời cho người vợ thủy chung

*dưa anh em trở lui về
sớm hôm tần tảo trăm bề nuôi con
sáng tinh mơ đến chiều hôm
dù bao khô cực em chôn đáy lòng*

*thu qua trời lại vào đông
nắng mưa một dạ chờ mong anh về
thời nay tình cảm phu thê
khó mà giữ được mọi bề như xưa
đổ cho hoàn cảnh đẩy đưa
xấu xa tội lỗi dây dưa vào mình*

*riêng em ôm mãi cuộc tình
ngày xưa trao trọn chỉ mình anh thôi
ân em chót lưỡi đầu môi
sao bằng giữ trọn một đời trong tâm
đừng trách anh mãi lặng câm
chẳng hề bày tỏ mỗi lần gặp nhau*

*tù dày cách biệt thương đau
mơ ngày sum họp vẹn câu ân tình*

*Viết từ trong ngục tù cộng Sản
Nguyễn Trần
(trích trong Hồi tưởng)*

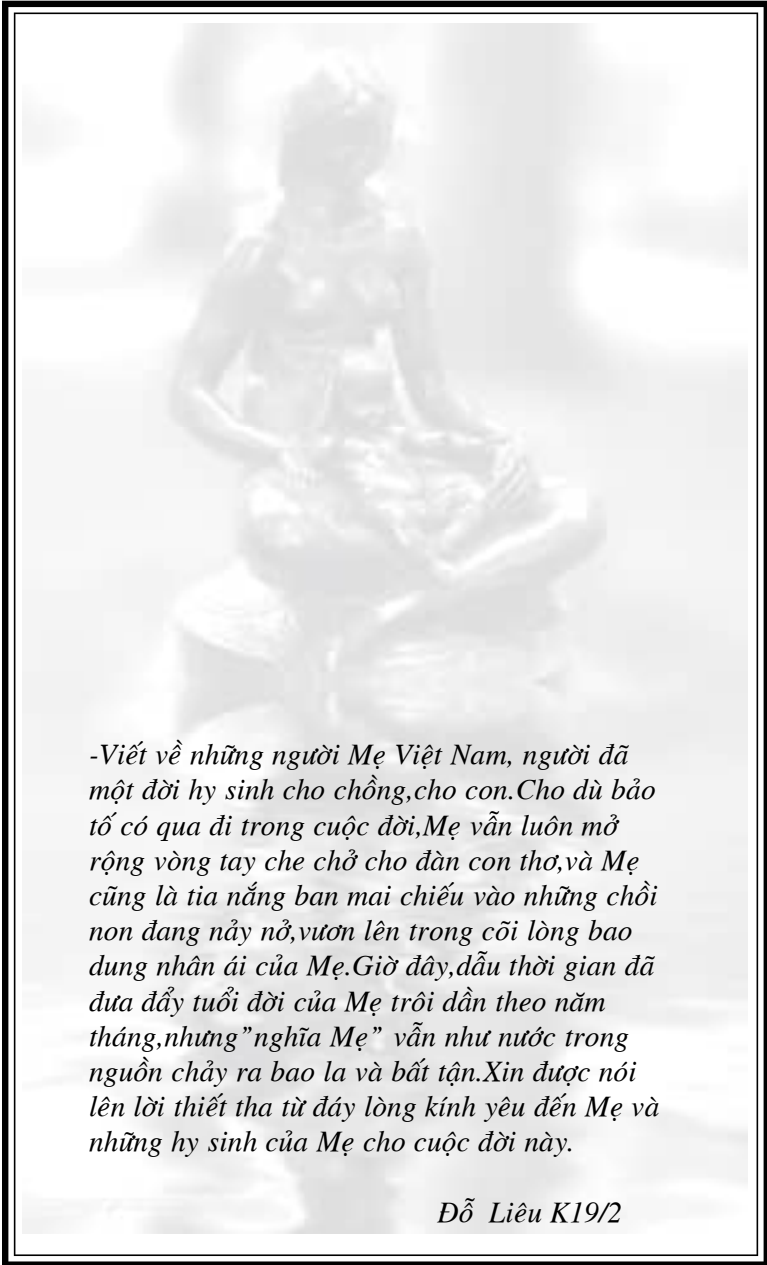
LỜI RU CỦA MẸ

Xuân đến, xuân đi mang nhiều nỗi nhớ
Thương mẹ hiền năm tháng dãi dầu sương
Ba bữa cơm dưa, nắng mưa tần tảo
Sáng, trưa, chiều lo đủ bữa con ăn
Và hằng đêm trong những tiếng ru trầm
Đưa con trẻ vô mộng vàng cuộc sống

Năm tháng trôi, đôi vai gầy trĩu nặng
Tóc điểm màu, hai mắt mẹ quầng sâu
Để mai sau trước sóng gió cuộc đời
Cho con trẻ vẫy vùng nơi bốn bể
Nay con đã trưởng thành trong sóng nước
Thương về Mẹ xa cách bờ đại dương

Có những đêm con nằm nơi đất khách
Vẫn nhớ về hai tiếng Mẹ “âu ơ”
Đã đưa con trên những bước đường đời
Và nâng đỡ khi con thơ lỡ bước
Cũng đôi tay đã một thời bế ẵm
Nay vẫn chờ ôm ấp đứa con thơ

Đêm lặng lẽ Mẹ khóc thầm bên gối
Đứa con mình nay phiêu bạt nơi đâu?
Đàn Hải Âu đang rải cánh bay về
Cứ Xuân về Mẹ lại nhớ thương mong
Ngày con trẻ trở về bên gối mỏng
Để Mẹ hiền hát tiếp tiếng “âu ơ”

-Viết về những người Mẹ Việt Nam, người đã một đời hy sinh cho chồng,cho con.Cho dù bảo tố có qua đi trong cuộc đời,Mẹ vẫn luôn mở rộng vòng tay che chở cho đàn con thơ,và Mẹ cũng là tia nắng ban mai chiếu vào những chồi non đang nảy nở,vươn lên trong cội lòng bao dung nhân ái của Mẹ.Giờ đây,dẫu thời gian đã đưa đẩy tuổi đời của Mẹ trôi dần theo năm tháng,nhưng "nghĩa Mẹ" vẫn như nước trong nguồn chảy ra bao la và bất tận.Xin được nói lên lời thiết tha từ đáy lòng kính yêu đến Mẹ và những hy sinh của Mẹ cho cuộc đời này.

Đỗ Liêu K19/2

NHỚ LẠI QUÂN TRƯỜNG

Thân tặng các bạn K19- Nguyễn Trãi

Ba mươi năm nhớ lại quân trường,
U ẩn lòng ta bao vấn vương,
Chiều nay hải ngoại nhìn mây trắng,
Một thoáng đất trời, thương tiếc thương !

Trên đỉnh Lâm Viên mây trắng bay,
Hồn ta chơi với và ngắt ngây,
Dang tay quờ quạng tìm gươm súng,
Lệ nhỏ đầy với cốc rượu này.

Một thoáng mơ về có thể thôi,
Bỏ gươm buông súng tự lâu rồi !
Ly hương biệt xứ hờn vong quốc,
Tủ nhục bao năm ở nước người.

Ba mươi năm nhớ lại một ngày...
Chí lớn già nua, tay trắng tay,
Khơi đống tro tàn tìm lửa hận,
Nhìn hướng trời xa ngậm đắng cay.

Đại Cáo Bình Ngô Nguyễn Trãi râu,
Lê Lợi quân Minh phải khấu đầu,
Thờ vua giúp nước thân dân hiển,
Nghìn năm danh rạng đấng công hầu.

Vũ đình Trường một sớm thề vang,
Bình Ngô nhất quyết không quy hàng,
Tên bay bốn hướng trời cao rộng,
Quyết chí đời trai sống dọc ngang.

Nổi gót đàn anh vui gió sương,
Năm gai nếm mật giữ quê hương,
Suốt mười năm trọn trong binh lửa,
Giết giặc thân phơi khắp chiến trường.

Chiếm từng tấc đất, lấn dần dân,
Dem chí nam nhi trả nợ nân,
Ngày mai tan giặc thôi chinh chiến,
Thanh bình đất nước đẹp muôn xuân...

Ai ngờ một sớm ba mươi nọ,
Đất nước kêu thương một chừ “Hàng” !
Bốn vùng sông núi giao tay giặc,
Cơ đồ giây phút bỗng tan hoang !

Ai đũa thất phu? Ai công hầu ?
Hưng vong ai chịu, ai mong cầu ?
Cả nước trong vòng tay quỷ đỏ,
Họa này di lụy mấy ngàn sau ?

Trời đất đen ngòm tối ba mươi,
Tìm ở phương nao ánh mặt trời ?
Bình minh tắt lịm không thức dậy,
Quỷ lộng ,ma trêu suốt đêm dài...

Ta vượt trùng khơi tìm ánh sáng,
Bơi về nơi hướng mọc hừng đông,
Thấm thoát bao năm vời non nước,
Bao mùa châu lệ nhớ quê hương !

Xuân đến, thu đi, đông về nữa,
Băng tuyết đời ta rét căm căm,

*Rừng thông mây trắng vờn bay mãi,
Đâu trời Đà Lạt của muôn năm...*

*Họ Đặng mài gương dưới bóng trăng(*)
Ta vùi kiếm lạnh dưới giá băng,
Tóc xanh mấy chốc đà phơ bạc,
Há lẽ quân thù sống mãi chăng ?*

*Tượng Mác thánh Lê đã đổ rồi,
Tổ sư loài khỉ đã buông xuôi
Còn kia một lũ quân Hồ cáo,
Biến dạng sao ra một giống người ?*

*Khai quốc công thần sẽ có ai ?
Lê Lợi ngày xưa có Úc Trai,
Ngày nay há chẳng còn ai nữa ?
Tổ quốc năm canh vẫn ngóng dài...*

*Hồng Lam K19
Lương thành Lạp
1994*

(*) Đặng Dung, đời Hậu Trần, phò Trần quý Khách, lập lên ngôi vua, chống lại quân Minh, nhưng đại cuộc thất bại, cả chúa tôi bị quân Minh bắt. Cả hai không quy hàng, cùng nhảy xuống sông tự vẫn. Trong bài thơ “Cảm Thuật” của Đặng Dung có hai câu kết sau đây :

*“Quốc thù vị báo đầu tiên bạc
Kỷ độ long tuyền đá nguyệt ma”
Nghĩa là :
Thù nước chưa xong đầu đã bạc
Gương mài vắng nguyệt đã bao ngày.*

KHÓA 19 VÕ BỊ XỨNG DANH THƠM NGUYỄN TRÃI

Viết thay phu quân tặng các bạn đồng khóa

*Hồi những người bạn cùng tôi chung trường, chung khóa
Võ Bị Đà Lạt, Hai mươi tám, tháng mười một,*

năm một chín sáu hai

Nhớ bốn mươi năm xưa tươi rói những chàng trai

Tim rộn rã trong ngực hồng hớn hở

Ta cùng nhau dốc lòng nghiêng vai đỡ

Mảnh quê hương đang khói lửa điêu linh

Hai năm bên nhau xây đắp nghĩa tình :

Tình Võ Bị tương thân tương ái

Bốn mươi năm bồi hồi tính lại

Bao bạn bè đã vĩnh viễn ra đi

Lý tưởng xưa đã thực hiện được gì

(Giữa thời thế giằng co bao ngoại lực)

Nước đã mất, xứ người lưu lạc

Mình ngậm ngùi chua xót chắc như nhau

Bởi trái tim võ bị dẫu rải khắp địa cầu

Vẫn nấn nười tìm về chung nhịp đập

(Nhịp đất nước, nhịp giống nòi thôi thúc

Nhịp gia đình, nhịp đồng đội thương yêu)

Gặp nhau đây, tóc bạc buổi xế chiều

Tay xiết chặt để lòng cùng hồi tưởng

Bốn mươi năm xưa khắp nẻo đường đất nước

Ta gặp nhau nơi trường mẹ thiêng liêng

Lời nguyện vang vọng mãi Vũ đình Trường

Sao cho xứng danh thơm Nguyễn Trãi

Bà Ngô hữu Quế

VIỆT NAM QUÊ HƯƠNG TÔI

Bạn muốn biết về quê hương tôi
Mảnh đất hình chữ S cong cong ven biển ?
Về những người dân trải đời mình qua bao cuộc chiến
Họ khát khao gì ư ? Một đất nước thật sự thanh bình
Mà không phải là “chạy cờ tiểu hiệu” cho Tư Bản
lấn Xã Hội Chủ Nghĩa anh em.
Họ nghèo lắm, gia tài không hơn đôi ba manh áo
Có chiếc lều tranh che gió trú thân
Lạnh như đất, giản đơn như hương đồng gió nội
Bạn nói đúng đất nước tôi đang cơn bối rối
Bởi kẻ cầm quyền ngu dốt bởi ngoại lực giằng co
Nhưng đó chỉ là lớp bụi bám trên khung vàng đá
tồn tại thiên thu
Sẽ có lúc bụi được lau đi trả lại cho khung sắc màu
nguyên thủy
Bởi một dân tộc vẫn ngạo nghễ trường tồn sau
hàng ngàn năm bị trị
Tất không thể yếu hèn, không thể bị diệt vong
Một dân tộc buổi sơ khai dựng nước đã có đàn
đá trống đồng
Sâu sắc tục ngữ, duyên dáng ca dao, thanh tao cổ tích
Có những anh thư biết đứng lên cứu nước
Có triệu anh hùng lẫm liệt cổ kim
Có Trần bình Trọng thà làm quỷ nước Nam
Ngô Quyền, Lý thường Kiệt, Trần hưng Đạo, Lê Lợi,
Quang Trung kể bao nhiêu cho hết

*Bạn chưa đọc “Bình Ngô Đại Cáo” áng văn trác tuyệt
Bộ luật nhà Lê, hội nghị Diên Hồng
Nên chỉ thấy nhất thời một khốn khổ Việt Nam
Thất tán tha phương long đong khắp chân trời góc
biển
Bạn lầm đấy ngọn lửa “bốn ngàn năm văn hiến”
Vẫn bập bùng trong tim họ chưa yên
Chờ một ngày hội tụ sáng bùng lên
Thành đuốc tự do, thành cầu vòng độc lập
Những đứa con lưu vong sẽ rúu ra rúu rít
Gọi tìm nhau về xây dựng quê hương*

2002
Bà Ngô hữu Quế

NHỚ VỀ ĐÀ LẠT

Ngọc Trâm

Quê hương tôi – MIỀN CAO NGUYÊN ĐÀ LẠT
Thông bạt ngàn, sương trắng chập chùng buông
Đây CAM LY róc rách điệu nhạc buồn
PONGOUR đó dạt dào nguồn thác đổ
ĐA TÂN LA thân tình cùng cây cỏ
ĐẬP SUỐI VÀNG hờ hững khách nhàn du
ĐỈNH LÂM VIÊN hùng vĩ quyện mây mù
NHÀ THỦY TẠ khiêm nhường chùng bờ ngõ
VƯỜN BÍCH CẦU nơi hẹn hò gặp gỡ
LINH SƠN buồn thanh tịnh chốn thiền môn
HỒ XUÂN HƯƠNG lắng đọng ánh hoàng hôn
Sương mai ướt vương ĐÔI CÚ lông lánh
Đây LIÊN KHƯƠNG phi trường chim thẳng cánh
HỒ TUYẾN LÂM êm ả thoáng mây bay
THUNG LŨNG TÌNH YÊU mặt nước đong đầy
RỪNG ÁI ÂN với muôn bầy muôn thú
Và ai bảo GOUGAH không quyến rũ !?
Thác PRENN buồn dẫu mặt với ngàn thông
ĐẬP ĐA NHIM luôn thể hiện tình nồng
HỒ THAN THỞ bên ĐỒI THÔNG HAI MỘ
Nàng SUỐI TÍA đáng một mình hơn hờ
NHÀ THỜ CON GÀ trên ĐÓC YERSIN
CHÙA LINH PHONG chốn sư nữ tu hành
TRƯỜNG VÕ BỊ nổi danh vua ĐA HIỆU
NGUYỄN TỬ LỰC nhiều công trình tư liệu

BÙI THỊ XUÂN yếu điệu dáng nữ sinh
CHÍNH TRỊ KINH DOANH khiêm tốn hết mình
Vẫn còn đó *TRƯỜNG CHIẾN TRANH CHÍNH*
TRỊ
TRẦN HƯNG ĐẠO ngôi trường bao niên kỷ
SUỐI CÁT NAM THIÊN thoáng dáng
COUVENT
HỒ MÊ LINH áp ủ bóng chị Hằng
LYCÉE YERSIN trường nam sinh nội trú
Đạt ơi! giờ hoang tàn cảnh cũ
Mất hết rồi ! Bao kỷ niệm thân thương
Nay còn đâu- xa cách vạn nẻo đường
Nghe ký ức xót xa buồn tê tái
Đạt ơi! Ta mong ngày trở lại
Xứ sương mù tha thiết thăm tình quê
Chừ tha hương-Ta vẫn đợi ngày về
Quê hương cũ ta bên nhau thân ái

Ngọc Trâm

DALAT EM OI ! ANH NHỚ QUA

*Ta bỏ người tình đi quá lâu ,ta đi nước vẫn chảy qua
cầu." Xuân Hương" - "Than Thở" đừng chờ nữa.
Nếu có về chăng, sẽ rất lâu.*

*Đà Lạt trời ơi! Ngôi trường Mẹ, năm tháng rêu phong
trộn kiếp chờ. Mẹ đừng trông con, thương mệnh
Nước, kiếm cung chưa trọn – đoạn đường tơ.*

*Đà Lạt – mẹ ta Trường Võ Bị, có bạn đời ta "Vũ đình
Trường". Còn tiếng cười xưa nơi "Phạm Điểm" ?
Có vậy mà ta mãi vấn vương.*

*Vấn vương những ngày đầu đời lính, Sáng sủng trên
vai- mặt trời chào. "Đường trường xa" Một hai
ba bốn, Tình em – anh mang theo ba lô.*

*Đà Lạt những đêm phạt dã chiến, những đêm lồng
ngực đập liên thanh. Em ở xa có nghe anh thở ?
Hay tưởng anh nằm đọc thư tình.*

*Cũng Em – Bùi thị Xuân áo tím, Đã có lần ta, trộm
si mê. Con phố nhỏ đường vòng đưa lối, .Đủ ngăn
ngờ quên cả đường về.*

*Chính em, con nai vàng Đà Lạt, Làm bao anh Võ Bị
thần thờ. Ta đâu phải nai vàng chính hiệu, Ngày
ra trường- bịn rịn- vu vơ !*

*Đà Lạt em ơi ! êm ả quá, cõ trời cho- lính trận nữ
sinh. Rừng đầy hoa Pensée rực tím, Nên làm
sao... không khỏi si tình.*

*Rừng “Ái Ân” bao nhiêu lá rụng ? bấy nhiêu tình lệ
đổ nơi đây ; Ta đi rồi ai chờ đứng đợi. 27 năm
sông núi với đây.*

*Đà Lạt đâu ngờ ta mất nhau, hai ta dù chung quả địa
cầu ; dù chung năm tháng Trời –Trăng – Gió.
Sao mãi bên lòng những nỗi đau.*

*Đà Lạt em ơi ! anh nhớ quá, nhớ ngôi trường Mẹ
đứng chênh vênh. Ngàn năm trên đỉnh sương mù
ấy, Ai có còn thương tiếng đá rên...?*

*Đà Lạt bây giờ ta xa quá, Nửa vòng trái đất – một
đời mơ. Hẹn ngày về giang tay ôm Mẹ, Lên ngọn
“Lâm Viên” ngắm sương mờ.*

*Đà Lạt – đâu ngờ ta mất Nước, cũng đành liên lụy
mất cả em. Ai đó, ngày đi không trở lại, còn ta
cố thổ phải quay về.*

*Đà Lạt hôm nào ta trở lại, lên đồi 1515 viết bài thơ.
Sẽ nắm tay em đi dạo phố, Còn em, ta còn phải si
tình.*

Calif Nguyễn đông Giang

Mẹ Con Em . . .

Phạm thị Tường Vy

Đà Nẵng, Việt Nam

.....

Anh Tài (Lê trọng Tài K19) trình diện học tập cải tạo tại trường Marie Curie, sau đó đổi về Hốc Môn, rồi Long Giao và Suối Máu. Tại Suối Máu (hòm thư 1248, K4, D3) gia đình được thăm nuôi hai lần. Và năm 1977 thì không được thăm nuôi nữa và mất tích từ đó. Em có lên nơi ấy hỏi thăm, họ không cho vào và không giải quyết. Em viết thư khắp nơi chẳng ai trả lời.

Lúc anh Tài em đi học tập, cũng là lúc gia đình em đi kinh tế mới. Em còn mẹ chồng, chính mẹ em đã cứu mang em và các cháu, nuôi nấng và động viên em bằng số tiền còm cõi bà dành dụm được. Giữa rừng sâu, phải chặt cây để làm rẫy, nhà cửa chỉ là những mảnh lá kè ghép lại. các con em đứa nhỏ nhất chỉ mới một năm. Ngày qua tháng lại, các anh lần lượt được trả về với gia đình, em thì càng ngày càng bật tin. Mỗi lần nghe tin ai vừa cải tạo trở về, mẹ em càng áp ủ hơn, nhưng mẹ đã cố nén đau thương đi, để an ủi con dâu quá bận chỉ mới 28 tuổi đầu. Con cảm ơn mẹ với tấm lòng vĩ đại đã theo con nuôi nấng hỗ trợ con trong những ngày tháng tuyệt vọng nhất.

Các anh lần lượt ra đi cùng gia đình, mẹ con em càng ngày càng khốn khó hơn. Sau khi con trai em qua đời ít năm vì bệnh, mẹ em cũng mất. Những lúc ngồi bên cháu, bà thường nói với các cháu “sau này các cháu nên đi tìm mộ của ba, đem ba con về kẻo tội”. Và điều này đã được con gái thứ ba

của em đã làm. Người ta mách cháu. Mộ của anh Tài giữa rừng Bù Đẳng, Bù Đốp. Cháu đã đến đấy, quật lên chỉ còn vài mảnh áo quần đã mục nát và nấm đất đen. Cháu xin đem về. Liệu nấm đất kia có phải là hài cốt của cha? Nhưng trong tâm linh của cháu, đó là ba cháu và đắp lên một nấm mộ hương khói cho người chết ấm lòng, cho gia đình vợ con nơi trần thế đỡ xót xa!

Em có làm đơn xin đi diện HO. Họ gọi phỏng vấn rồi đánh rớt. Rồi lại gọi bổ túc hồ sơ. Rồi im luôn. Hôm nay em đọc được có chương trình tu chính án (Mac Cain), vợ con của sĩ quan đã từng cải tạo và chết sẽ được định cư tại Hoa Kỳ. Em đã cố vay mượn một số tiền để lo giấy tờ. Mẹ con em cố tìm kiếm các anh hâu mong hỗ trợ tinh thần cũng như vật chất.

...

.....

Cách đây mấy năm có dịp lên Dalat, em đã có ghé qua trường, dù chỉ đứng xa để nhìn, cũng chỉ thấy rừng thông vắng ngắt, hoa dã quỳ vàng rực trên đường, thoáng trong tâm bóng dáng của các anh, hình dáng của nhà em, trong bộ đại lễ trắng, bộ dạ phục mùa đông và bài hát “Ly Rượu Mừng” vào dịp cuối năm, xuân về. Các anh đã đi đâu? đã về đâu? Có những anh đã nằm xuống. Có anh vẫn còn đây, chắc không ai giống như nhà em, chết oan khiên, tức tưởi, vô nghĩa. Em đứng lặng người giữa chiều Dalat, cảm thấy bất hạnh, lẻ loi và rồi nước mắt đã lăn dài trên má.

Thôi, hãy quay về, nơi đây chỉ còn trong quá khứ, chỉ có rừng thông mới và những cánh dã quỳ vàng ngập lối đi. . .

.....

Phạm thị Tường Vy